

зміст функціональних моделей правової підготовки військовослужбовців і реалізації міждисциплінарних зв'язків в умовах діяльності вищого військового навчального закладу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Гегель Г. – В.- Ф. Философия права. – С.247.
2. Правознавство: Навчальний посібник / В.І.Бобир, С.Є.Демський, А.М.Колодій та ін. За ред. В.В.Копейчикова – 2-ге вид., перероб. та доповн. – К.: Юрінком Інтер, 1999.
3. Філософія права: Навчальний посібник / О.О.Бандура, С.А.Бублик, М.Л.Зайнчковський та ін.; За заг. ред. М.В.Костицького, Б.Ф.Чміля. – К.; Юрінком Інтер, 2000.
4. Франк С.Л. Проект декларации прав // Родина. – 1989. – № 6. – С.9.
5. Харламов Н.Ф. Педагогика. – М., 1997. – С.146.

Аннотация

Ю.М.Кузь

Правовая подготовка будущих офицеров как многогранный процесс

В статье рассматриваются актуальные вопросы правовой подготовки будущих офицеров. Определены составные данного процесса, их влияние на формирование правосознания будущих офицеров. Также описана роль естественного и позитивного права при преподавании курсов правоведческого характера.

Ключевые слова: подготовка, правовое воспитание, правосознательность, будущие офицеры.

Summary

Yu.M.Kuz'

The Law Preparation of the Future Officers as the Multy-Leveled Process

The actual questions of the law preparation of the future officers are regarded in the article. The constituents of this process and their influence on the formation of the law consciousness of the future officers are determined. The role of the natural and positive law when doing the courses of the law character is also described.

Key-words: preparation, law upbringing, law consciousness, future officers.

Дата надходження статті

„15” листопада 2007 р.

УДК 37.037 (045)

І.О.КУЦЬ,

аспірант

(м.Хмельницький)

ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ НАЦІОНАЛЬНОГО ТІЛОВИХОВАННЯ ДЛЯ РОЗВИТКУ ФІЗИЧНИХ ЯКОСТЕЙ СТУДЕНТІВ

На основі аналізу навчально-методичної літератури та власного досвіду систематизовано та узагальнено вплив народних засобів тіловиховання, як-от: народні рухливі ігри та забави, елементи Бойового Гопака, народні види боротьби, акробатичні вправи на розвиток рухових якостей студентів.

Ключові слова: рівень фізичної підготовленості, народні засоби фізичного виховання, фізичні якості, сила, витривалість, м'язи, ігри, вправи.

Постановка проблеми в загальному вигляді... За останніми даними статистики спостерігається критична ситуація із станом здоров'я та рівнем фізичної підготовленості студентів. До занять фізичною культурою і спортом залучено лише 13% населення України.

В той же час, погіршується матеріально-технічна база навчальних закладів, недосконалість програм з фізичного виховання та одноманітність знижує інтерес студентів до занять фізичними вправами [6].

Одним із можливих та ефективних шляхів вирішення цієї проблеми є використання засобів національного тіловиховання для розвитку фізичних якостей студентів.

Формулювання цілей статті... Мета роботи – систематизувати та узагальнити існуючі народні засоби тіловиховання для використання їх в процесі фізичного виховання. Завдання – систематизувати народні рухливі ігри та забави, елементи Бойового Гопака, народні види боротьби, акробатичні вправи відповідно до їх впливу на розвиток рухових якостей студентів.

Методи дослідження:

- ретроспективний аналіз наукових та літературних джерел;
- узагальнення використаних матеріалів та документів.

Аналіз досліджень і публікацій та виклад основного матеріалу... Фізичне виховання у навчальних закладах нашої держави виконує важливі завдання. Відповідно до законів України „Про освіту”, „Про фізичну культуру і спорт”, „Концепцію національної системи фізичного виховання дітей, учнівської та студентської молоді України”, Державною програмою розвитку фізичної культури і спорту, програмою фізкультурно-оздоровчого патріотичного комплексу „Козацький гарт”, та іншими документами – визначено головним завданням постійне підвищення рівня здоров'я, фізичного та духовного розвитку населення, профілактику захворювань, забезпечення нормального вікового розвитку дітей, підлітків і молоді, формування основ здорового способу життя.

Впровадження народних засобів фізичного виховання та елементів, національного бойового мистецтва, зокрема Бойового Гопака, елементів народної боротьби у сучасний виховний процес дасть, безперечно, позитивний результат для розвитку фізичних якостей студентів та у вирішенні оздоровчих питань.

При підборі фізичних вправ для розвитку рухових якостей, слід в першу чергу, виходити з вікових традицій українського народу, де головну роль у фізичному вдосконаленні людини відігравали народні ігри, забави. Саме у грі або через гру, використовуючи її в тому чи іншому спрямуванні, можна найефективніше розвивати рухові якості. Це не означає, що не слід використовувати інші ефективні засоби (тобто фізичні вправи): біг, плавання, стрибки, вправи з обтяжуванням, тощо.

При деталізації особливостей засобів розвитку рухових якостей, на наш погляд, є дуже важливим включати і нетрадиційні засоби, а саме сполучати виконання фізичних вправ, ігор з виконанням пісень.

На думку дослідників в галузі фізичного виховання та спорту Ю.В.Верхопанського, В.Н.Платонова, Л.П.Матвеева, фізичні якості – це окремі, визначені сторони рухових можливостей людини або певні функціональні властивості організму у відповідь на умови тієї чи іншої рухової діяльності.

Розвиток фізичних якостей – це процес, спрямований на формування оптимального рівня фізичного розвитку та фізичної працездатності організму. Тому підвищення рівня фізичної підготовленості – важлива умова покращення працездатності студентів.

Питання вікового розвитку фізичних якостей були об'єктом багатьох досліджень таких вчених як: М.В.Андронові, І.А.Аршавського, Л.В.Волкова, А.А.Гужаловського, Р.Н.Дорохова, В.Ф.Новосельського, В.П.Філіна та інших.

На основі таблиці, розробленої кандидатом біологічних наук І.Д.Глазиріним [2], нами була складена таблиця, яка відповідає віку студентів, що навчаються на I-III курсах.

Фізичні якості	Стать	Вік (років)		
		15	16	17
Сила	хлопці	+	+	+
	дівчата	+	-	-
Швидкість	хлопці	+	+	-
	дівчата	-	-	+
Витривалість	хлопці	-	+	+
	дівчата	-	-	-
Спритність	хлопці	-	-	-
	дівчата	-	-	-
Гнучкість	хлопці	+	-	-
	дівчата	-	-	-

(+) – сприятливий період для розвитку фізичних здібностей;

(-) – несприятливий період для розвитку фізичних здібностей.

Ґрунтуючись на цих даних, був зроблений висновок, що для студентів I-III курсів буде ефективний розвиток таких рухових якостей як: сили, швидкості, витривалості. І лише для хлопців першого курсу – гнучкості.

Таким чином, для розвитку цих якостей, нами були підібрані вправи, елементи Бойового Гопака, боротьби та народні рухливі ігри для розвитку фізичних якостей студентів віком від 15 до 18 років [4; 5; 9].

Вправи на розвиток сили

Сила як рухова якість – це здатність людини долати опір або протидіяти йому за рахунок м'язових напружень [1, 8]. Опором можуть виступати сили земного тяжіння; реакція опори при взаємодії з нею; опір навколишнього середовища; маса власного тіла; маса спортивного знаряддя; сили інерції власного тіла або його частин та інших тіл; опір партнера тощо.

Вправи на розвиток м'язів живота

З позиції „Павучок” виконувати удари ногами (повзунці-павучки): „Шуга”, „Стрижак”, „Бивен”; з позиції „Собачка” виконувати повзунці: „Шпон”, „Пих”, „Пин”, „Рогаць”; підсікання: „Коса”, „Млин”, „Дзига”.

Вправи для розвитку м'язів ніг

1) „Присядки” – техніка виконання копняків із положення напівприсяду. Вихідною позицією є стійка „Мур”: „Ралець”, „Брик”, „Відсіч”, „Збуй”.

2) Пересування у положенні присівши: „Кулик”, „Квап”.

3) Повзунці – різновид бойової техніки козаків у положенні присівши: „Чіпка”, „Серп”, „Влад”; з позиції „Павучок”: „Веретено”; з позиції „Собачка”: „Шпон”, „Пин”, „Пих”.

4) Копняки у стрибку: „Голубець”, „Пістоль”, „Закрут”, „Щупак”, „Розніжка”.

Рухливі ігри та забави для розвитку сили:

„Тягти чорта”, „Перетяжка”, „Хвостач”, „У коня”, „Щупак”, „Коромисло”, „Витягти з круга”, „Втягти до круга”, „Перетягування через кордон”, „Зведи руки”, „Боротьба руками стоячи на колінах”, „Війна навкулачки”, „Згинати сухого вовка”.

Вправи на розвиток швидкості

Швидкісні якості – це здатність людини до максимально швидкого виконання рухових дій у мінімальній для даних умов відрізок часу [1].

Вправи без предметів

1) Зі стінки „Раменна”, за сигналом, виконувати дриблінг ногами 5-7 сек. (повторити 5-8 разів);

2) Біг із кроком „Напад”, почергово змінюючи ногу;

3) Біг кроком „Галоп” лівим / правим боком;

4) Біг з кроками „Вихиляч” та „Схресний” правим / лівим боком;

5) Швидкий біг з вистрибуванням та імітацією ударів подвійний „Тузень”.

Рухливі ігри та забави для розвитку швидкості

„Варена ріпка”, „Бондар”, „Мур”, „Запорожець на Січі”, „У довгі лози”, „Яструб”, „Шаговай”.

Вправи на розвиток витривалості

Витривалість – здатність організму тривалий час виконувати роботу в умовах певного виду рухової діяльності.

Витривалість багато в чому визначається не тільки функціональними можливостями організму людини, але і володінням раціональною технікою, вольовими якостями. Основними засобами розвитку витривалості є:

- виконання вправ у стані втоми, тобто під кінець заняття;
- виконання вправ наспівуючи при цьому пісню;
- обумовлений поєдинок – „Забава”, змінюючи партнерів або їх число.

Народні рухливі ігри та забави для розвитку витривалості

„В бика” або в „скаженого бугая”, „Передай іншому”, „Ворони”, „Блоха”, „Боротьба навколішки”, „Боротьба на лопатки”.

Висновки... Різноманітність засобів національної фізичної культури дозволяє використовувати її складові вибірково, в залежності від рівня підготовки студентів та викладача, матеріальної бази навчального закладу.

1. Засоби національного тіловиховання не потребують складного обладнання.

2. Елементи національного тіловиховання можуть використовуватись як на заняттях з фізичної культури, так і в секційній роботі.

3. Засоби народної фізичної культури несуть в собі високий позитивний заряд, зберігають національний колорит, що дозволяє відчутти себе причетним до здобутків національного тіловиховання, ознайомитися із звичаями і традиціями українського народу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Вайцеховский С.М. Книга тренера. – Москва: ФиС, 1971. – 312 с.
2. Глазирін І.Д. Плавання: навчальний посібник. – К.: Кондор, 2006. – 502 с.
3. Деделюк Н.А., Цось А.В. Традиції фізичного виховання в Київській Русі. – Луцьк: Волинська обласна друкарня, 2004. – 192 с.
4. Дзига. Українські дитячі й молодечі народні ігри та розваги. Укладач Черемський П.Г. – Харків: „Друк”, 1999. – 528 с.
5. Пилат В.С. Бойовий Гопак. – Львів: „Логос”, 1999. – 336 с.

6. Приступа В.Н., Пилат В.С. Традиції української національної фізичної культури. – Львів: Троян, 1991. – 104 с.
7. Слімаковський О.В. Народні види боротьби та їх застосування у процесі фізичного виховання студентів // Зб. наук. ст. в галузі фіз. культури та спорту. – Львів, 2001. – Вип. 2. – С.19-22.
8. Теория и методика физического воспитания : Учебник для институтов физкультуры / Под ред. Л.П. Матвеева, А.Д. Новикова. Изд. 2-е, испр. и доп. (в 2-х т.). – Москва: ФизС, 1976. – Т.1. – 304 с.
9. Цось А.В. Українські народні ігри та забави. – Луцьк: Надстир'я, 1994. – 96 с.
10. Шиян Б.М. Теорія і методика фізичного виховання школярів. – Частина 1. – Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 2001. – 272 с.

Аннотація

І.А.Куць

Использование средств национального теловоспитания для развития физических качеств студентов

На основе анализа учебно-методической литературы и собственного опыта работы систематизировано и обобщенно влияние народных средств теловоспитания, таких, как подвижные игры и развлечения, элементы Боевого Гопака, народные виды борьбы, акробатические упражнения на развитие двигательных качеств студентов.

Ключевые слова: уровень физической подготовки, народные средства физического воспитания, физические качества, сила, выносливость, мышцы, игры, упражнения.

Summary

I.A.Kuts'

Usage of the Means of National Body Upbringing for the Development of Physical Qualities of the Students

On the basis of the analyses of the educational-methodic literature and own experience of work, the influence of folk means of body upbringing, such as active games and entertainment, some elements of martial hopak, folk kinds of martial arts, acrobatic exercises which develop motor qualities of the students is systematized and generalized.

Key-words: level of physical preparation, folk means of physical upbringing, physical qualities, strength, muscles, games, exercises.

Дата надходження статті

„14” вересня 2007 р.

УДК 371.15 (045)

Н.В.ЛИСЕНКО,

*доктор педагогічних наук, професор
(м.Івано-Франківськ)*

**ЕТНОКУЛЬТУРНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ СУЧАСНОГО ПЕДАГОГА:
ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ АСПЕКТ**

У статті розглянуто різні підходи до трактування сутності понять на тлі компетентнісного підходу в професійній підготовці майбутніх педагогів. Автор наводить дані сучасних психолого-педагогічних досліджень українських і зарубіжних учених щодо структури професійної компетентності та механізмів функціонування її компонентів.

Ключові слова: компетентність, компетенція, професійна підготовка, етнокультурна компетентність.

Постановка проблеми в загальному вигляді... Зміни основних принципів професійної підготовки студентів вищого навчального закладу до етнопедагогічної діяльності, перехід до її пріоритетних цілей і завдань шляхом упровадження сучасних технологій, спрямованих на розвиток особистості – носія неповторної етнокультури зумовлені особистісно орієнтованою парадигмою в системі освіти України. Відповідно постає завдання створення такої моделі професійної компетентності, гнучкості й високого рівня мобільності майбутніх педагогів до використання етнокультурних здобутків у різних соціокультурних умовах, передусім – у полікультурних.

Формулювання цілей статті... Виникає необхідність розглянути зміст понять „компетентність”, „професійна компетентність”, „етнокультурна компетентність”, „етнопедагогічна компетентність”, „етнопедагогічні компетенції”, що по суті, і визначає мету цієї статті.

Аналіз досліджень і публікацій та виклад основного матеріалу... Слово „компетентність” уведено в науковий обіг української (в тодішніх умовах радянської) вітчизняної педагогічної преси